

Poterdilo visokočastito knezo-škofijstvo Ljubljansko. V Ljubljani. Samozaložba. Natisnila »Katol. Tiskarna«. 1890. 8°. Str. 24. Cena 8 kr. Dr. F. L.

DRUGA SLOVSTVA.

„Slov. Elementarbuch f. Mittelschulen und Lehrerbildungsanstalten.“ Von Josef Lendovšek, k. k. Professor am Staatsgymnasium in Villach. Preis 80 kr. — Wien. Im kais. kön. Schulbücher-Verlage. 8°. Str. 228. — Ta knjiga se odlikuje po posebni metodi, katero je g. pisatelj uporabil. Naučno ministerstvo je zahtevalo, naj se rabi pri Neslovencih za pouk v slovenščini empirsko-analitična metoda in začenja naj se takoj s kakim celim spisom. To metodo rabijo z uspehom pri drugih modernih jezikih; svetovno znane so Toussaint-Langenscheidtove slovnice. Ker je gosp. pisatelj spisal knjigo za šolsko rabo, opustil je marsikaj, ker je učiteljeva stvar, da dopolnjuje in razširja tvarino. Sestavljena je prav primerno in pregledno iz štirih delov: v prvem je 60 beril, največ Slomškovih spisov; besede, ki nimajo poudarka na predzadnjem zlogu, so zaznamovane z akutom; drugi del podaja razlago prvih 30 beril; tretji ima kratko slovnico, četrti slovensko-nemški slovarček. Veliko blaga je nabranega na

teh 225 straneh. Knjiga je pripravna za šolsko rabo, zlasti ker je dodal g. pisatelj v posebni brošuri kratek navod, kako jo rabiti. Naslov brošuri je: »Kurze methodische Anleitung zum Unterrichte in der slovenischen Sprache. Im Anschlusse an desselben Verfassers 'Slov. Elementarbuch'«. Preis 30 kr. — Nekateri stvari seveda se nam zdé malo nenavadne, zlasti akcent v nekih besedah, n. pr. hválili, síjalo, zakopál, utónili, slúžili, izgubíl, o beléj kači (str. 23) itd. Nenavadnih oblik bi se bilo pač dobro ogibati, n. pr. ostaviti (str. 3) m. zapustiti; se poljubé m. se poljubijo, pokleknó m. pokleknejo. Lože umljivo bi bilo začetnikom, pisati: »katero je« m. »ki je je« . . . (str. 29.) Drugo leto namerava g. pisatelj izdati še hrestomatijo iz spisov naših najboljših pisateljev, kot II. del naznanjene knjige. Želimo mu iz srca mnogo uspeha.

J. D.

Prof. Weiss - a velika zgodovina (Weltgeschichte), katero izdaje knjigarna »Styria« v Gradcu, dospela je v 3. izdanju že do 24. sešitka, ki nam popisuje preseljevanje narodov. Ta izdaja se odlikuje vsestransko in je vredna, da se znanstveniki zanjo pobrigajo. O priliki izpregovorimo morebiti še več o tem delu. — (Sešitek stane 50 kr. in obsega 5—8 pól.)

Raznoterosti.

Naše slike.

Ker poročamo o prvi sliki obširneje na drugem mestu, treba nam torej tukaj izpregovoriti le o drugi, ki kaže čitatelju Marijanišče. Upamo, da ustrezamo prijateljem lista s to sliko, ker spoznavajo po njej — rekel bi — rojstveno hišo lista samega.

Marijanišče ali »Collegium Marianum« je ljubljanska sirotišnica za dečke (ne za deklice). To ime je hiši izbral in dal njen ustanovnik, pokojni dr. Janez Gogala, ki je bil ljubljanski kanonik in vodja duhovskega semenišča, ki je bil naposled celo imenovan za ljubljanskega škofa. A predno je dosegel škofovsko čast, umrl je dné 4. maja 1884. leta. Ta duhovnik po božji volji je bil jako doberdelan; posebno je ljubil zapuščeno, siromašno mladino. Bil je predsednik doberdelne Vincencijeve družbe ljubljanske in na čelu te neprecenljive družbe se je trudil na vso moč, da bi pripravil zapuščenim sirotam poseben dom. S pomočjo družbe in drugih dobrotnikov je dozidal leta 1882. sirotišnico, pa samo dve tretjini tega, kar ti kaže naša slika. Koliko veselja je užil blagi mož, da so se mu

izpolnile njegove želje, pa tudi koliko skrbij je imel, da je poplačal stroške. — koliko skrbij, da je vzdržal dokaj veliki zavod! Pet let pozneje — leta 1887. jeseni — je bila hiša dovršena, in sedaj je res velika zgradba. Dolga je 66 metrov; ob cesti, od katere je nekoliko odmaknena, ima lepo železno ograjo; zadaj (na južno-zapadni strani) ji je prizidana jako lična, prostorna kapela, vredna, da si jo ogleda, kdor hodi mimo. Hiša je toliko prostorna, da je mogla že sprejeti do 130 dečkov — in tudi več —, izmed katerih so le nekateri ljubljanski (kakih 6—7) hodili domov spat, pa tudi toliko jo dobrotniki podpirajo, da more preživiti tako veliko število. Reči se mora v čast Vincencijeve družbe ljubljanske, da je ta hiša — vedno boreča se s težavami — njen venec, njen ponos, njeno veselje. Ne dá se povedati, koliko grenkih ur je že prebil ta zavod, in prav sedaj ga tlači huda poskušnja; pa tudi veselje se mudi rado v tej hiši ter se razodeva na vedrem čelu in rudečem licu živahne mladine. Treba je to le videti, da tudi ti sam ljubiš to deco in se raduješ ž njo z otroškim srcem.

Cena: Za celo leto 2 gld.; za pol leta 1 gld. Uredništvo in upravnništvo je v Marijanišču.

Izdajatelj, lastnik in urednik dr. France Lampe. Tiskala »Katoliška Tiskarna« v Ljubljani.